

PARTNERSHIP FOR
TRANSPARENCY

PLATFORMA NAȚIONALĂ DE ACHIZIȚII PUBLICE

PROIECTUL NOII LEGI PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICE: ÎNTRE ALINIAREA LA AQUIS-UL COMUNITAR ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA PROCESULUI DE ACHIZIȚII PUBLICE

30 ianuarie 2025

RESPECTAREA PREVEDERILOR PRIVIND TRANSPARENȚA ÎN RPOCESUL DECIZIONAL

- Proiectul noii legi a achizițiilor publice a fost elaborat **și consultat public de către Ministerul Finanțelor cu respectarea prevederilor cadrului de asigurare a transparenței în procesul decizional**, în speță Legea nr. 239/2008.
- La data de 21 august 2024, Ministerul Finanțelor a publicat **Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege**.
- La data de 3 decembrie 2024 a fost **publicat Anunțul privind organizarea consultărilor publice cu anexarea documentelor aferente**: nota de fundamentare; proiectul de lege și tabelele de concordanță Directiva 2014/24/UE, Directiva 89/665/CEE și, respectiv Directiva 92/13/CEE.
- Proiectul are ca obiectiv principal transpunerea în legislația națională a Directivelor Uniunii Europene.

DOMENIUL DE APLICARE AL LEGII: PRAGURI VALORICE ȘI NOȚIUNI

Comentarii:

- **Divizarea pragurilor** – nu este justificată diferențierea pragurilor dintre autoritățile publice centrale și celelalte autorități contractante. Ar trebui să fie un tratament egal pentru toate autoritățile contractante (art.1 alin.(1) lit.b) și d), similar lit.c) și e)).
- **Prea multe categorii diferite de praguri** – clasificarea excesivă complică inutil aplicarea legii și poate crea confuzie pentru autoritățile contractante.
- **Valoarea ridicată a noilor pragurilor** – majorarea de 2-3 ori față de legea actuală (131/2015) este semnificativă. Datele statistice pentru semestrul I din 2024 arată că valoarea medie a unui contract este de aproximativ 450.000 lei.

DOMENIUL DE APLICARE AL LEGII: PRAGURI VALORICE ȘI NOȚIUNI

Propuneri:

- **Uniformizarea pragurilor pentru toate autoritățile contractante**, eliminând diferențierea dintre autoritățile publice centrale, locale și celelalte autorități contractante.
- **Simplificarea structurii pragurilor valorice**, reducând numărul de categorii pentru a evita confuziile și dificultățile de aplicare.
- **Reevaluarea și ajustarea valorii pragurilor**, având în vedere contextul național și impactul asupra transparenței și concurenței. Pragurile trebuie stabilite astfel încât să nu excludă o parte semnificativă a achizițiilor publice de la aplicarea reglementărilor legale.

NOȚIUNI PRINCIPALE

- Noțiuni definite vag sau generalist: abatere profesională, autoritate publică centrală, candidatură neadecvată, ofertă neconformă.
- De ex. abatere profesională: termeni precum „credibilitatea profesională” și „în sensul strict al profesiei” nu sunt clar definiți și nu oferă criterii obiective pentru aplicare. Este necesar să se stabilească indicatori măsurabili și verificabili.
- Este necesară o redefinire clară și obiectivă a abaterii profesionale, eliminând formulările vagi și ambigue.
- Recomandăm de înlocuit expresia „afectează credibilitatea profesională”, care este una subiectivă, cu formulări precise, cum ar fi „demonstrează incapacitatea operatorului economic de a respecta cerințele de integritate, competență sau performanță specificate în documentația de atribuire.”;

MODALITĂȚI DE CALCULARE A VALORII ESTIMATE

Comentarii:

- Expresia „cu excepția cazurilor justificate de motive obiective” este vagă și poate fi interpretată abuziv. Nu sunt definite clar „motivele obiective”, ceea ce permite justificări subiective pentru divizarea achizițiilor.
- Fără criterii precise, autoritățile contractante ar putea fragmenta achizițiile pentru a evita aplicarea pragurilor valorice și utilizarea procedurilor competitive, afectând transparența și concurența.
- Conform Directivei 2014/24/UE, divizarea artificială a achizițiilor este interzisă, dar poate fi justificată prin motive tehnice sau economice. O bună practică europeană este obligativitatea documentării detaliate a motivelor divizării și demonstrarea că aceasta nu urmărește eludarea pragurilor legale.

MODALITĂȚI DE CALCULARE A VALORII ESTIMATE

Recomandări:

- Definirea clară a „motivelor obiective” în textul legii și stabilirea unei liste restrictive de situații justificate.
- Obligatorietatea justificării detaliate a divizării achiziției în documentația procedurii.
- Introducerea unui mecanism de control pentru prevenirea abuzurilor.

CONTRACTE DE ACHIZIȚII ATRIBUITE CONFORM UNOR NORME INTERNAȚIONALE

Comentarii:

- Articolul 7 generează incertitudini privind aplicarea legislației naționale atunci când procedurile internaționale sunt incomplete sau nu reglementează anumite aspecte. Nu este clar dacă normele naționale pot completa aceste lacune.
- La alin. (3) nu se precizează ce se întâmplă dacă părțile nu ajung la un acord asupra procedurilor aplicabile, ceea ce poate crea incertitudini în proiectele cofinanțate. De asemenea, nu este clar ce reguli se aplică atunci când finanțarea internațională este sub 50%.

CONTRACTE DE ACHIZIȚII ATRIBUITE CONFORM UNOR NORME INTERNAȚIONALE

Recomandări:

- Clarificarea aplicării legislației naționale – e necesar de precizat că legislația națională se aplică suplimentar în cazurile în care procedurile internaționale sunt incomplete, cu condiția să nu contravină normelor acestora. De ex: „În cazul în care procedurile internaționale aplicabile contractelor de achiziții publice sau concursurilor de soluții sunt incomplete sau nu reglementează anumite aspecte, se aplică prevederile prezentei legi, în măsura în care acestea nu contravin normelor internaționale aplicabile.”
- Reglementarea dezacordului asupra procedurilor în cofinanțare - se propune stabilirea unui mecanism clar în cazul în care părțile nu ajung la un acord asupra procedurilor de achiziții aplicabile în cofinanțare. De ex. „În cazul în care părțile nu ajung la un acord privind procedurile de achiziții aplicabile pentru contractele cofinanțate conform alin. (3), se aplică procedurile naționale, cu excepția cazurilor în care normele finanțatorului internațional prevăd altfel.”
- Clarificarea cofinanțărilor sub 50% - este necesară o prevedere care să reglementeze situațiile în care finanțarea internațională este minoritară, de ex. „În cazul în care o organizație internațională sau instituție financiară internațională cofinanțează un proiect cu mai puțin de 50%, procedurile naționale se aplică, cu respectarea cerințelor specifice ale finanțatorului.”

CONTRACTE FINANȚATE SAU SUBVENȚIONATE DE AUTORITĂȚI CONTRACTANTE

Comentarii:

- Termenul „finanțate/subvenționate” ar putea genera interpretări diferite în absența unei definiții precise.
- Textul actual nu detaliază dacă se aplică și în cazul finanțării mixte (fonduri publice și private), în care fondurile publice depășesc 50%.
- Nu este clar cum autoritățile contractante sunt obligate să demonstreze respectarea legii atunci când nu atribuie ele însuși contractele.

CONTRACTE FINANȚATE SAU SUBVENȚIONATE DE AUTORITĂȚI CONTRACTANTE

Recomandări:

- Completarea unei definiții pentru ”finanțare/subvenționare directă” în secțiunea de definiții a legii. Textul ar putea arăta în felul următor: „Finanțare/subvenționare directă – alocarea de fonduri publice în proporție de peste 50% din valoarea totală a contractului, inclusiv prin transferuri, granturi, contribuții directe sau alte forme de sprijin financiar.”
- Sugerăm adăugarea unei clarificări în cazul finanțării mixte.

PREVEDERI PRIVIND OPERATORUL ECONOMIC

Comentarii:

1. Prevederea de la alin.(1) poate genera situații discriminatorii între operatorii economici naționali și cei străini, dacă legislația aplicabilă acestora este diferită.
2. La alin.(2) solicitarea numelui și altor detalii personale poate genera confuzii și riscuri ce vizează protecția datelor.
3. La alin.(5) nu sunt definite situațiile în care transformarea în formă juridică este „necesară pentru buna executare a contractului.” În plus, rămîne neclar cît timp are asociația pentru conformare.

PREVEDERI PRIVIND OPERATORUL ECONOMIC

Recomandări:

1. Introducerea unui alineat suplimentar care să precizeze că legislația aplicabilă trebuie să fie în conformitate cu principiile nediscriminării și tratamentului egal prevăzute de lege. Suplimentar, se recomandă de indicat că aplicabilitatea legislației trebuie să respecte acordurile internaționale la care RM este parte, precum Acordul privind achizițiile publice al OMC sau alte tratate bilaterale.
2. Includerea unor exemple concrete sau criterii obiective care să determine când transformarea în formă juridică este obligatorie. E important de specificat un termen rezonabil pentru conformare (de exemplu, „30 de zile de la notificarea deciziei de atribuire”), astfel încât operatorii economici să aibă previzibilitate și suficient timp pentru a efectua modificările necesare. La fel, se recomandă completarea cu prevederi care să clarifice consecințele situației în care transformarea nu se realizează în termenul stabilit (de exemplu: „În cazul în care operatorul economic nu finalizează transformarea în termenul stabilit, autoritatea contractantă are dreptul să anuleze decizia de atribuire.”).

REGULI DE EVITARE A CONFLICTELOR DE INTERESE

Comentarii:

- Definiția conflictului de interese din art. 22 include ideea de „percepție”, ceea ce introduce subiectivitate, fără a oferi criterii obiective de determinare. În plus, nu face trimitere la noțiunea deja reglementată prin Legile nr. 132/2016 și 133/2016, ceea ce poate crea confuzii și suprapuneri.
- Ca remarcă generală, art. 22 nu face trimitere la Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016, deși acestea reglementează cadrul general al conflictelor de interese și impun obligații clare privind declararea și gestionarea acestora.
- Spre deosebire de Legea actuală nr. 131/2015, art. 22 nu mai menționează obligația membrilor grupului de lucru de a depune Declarația de confidențialitate și imparțialitate. Această omisiune poate duce la pierderea unui mecanism preventiv.

REGULI DE EVITARE A CONFLICTELOR DE INTERESE

Recomandări:

- Revizuirea definiției „conflictului de interese” pentru a alinia termenul la cadrul legal existent și a evita subiectivitatea.
- Includerea obligației membrilor grupului de lucru de a depune declarații privind conflictele de interese, cu regîndirea acestui mecanism pentru a deveni unul eficient.
- Precizarea că prevenirea, identificarea și remedierea conflictelor de interese în cadrul achizițiilor publice se realizează în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133/2016 privind declararea averilor și intereselor personale.

CORUPERA ÎN CADRUL PROCEDURILOR DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Comentarii:

- Art. 23 alin. (1) prevede că autoritatea contractantă respinge oferta în cazul constatării unui act de corupere. Această problemă este una complexă și pune în discuție competențele și subiecții care au competențe legale de a constata un act de corupție.
- Respingerea ofertei pe baza unor constatări oficiale emise de organele competente este corectă din punct de vedere juridic, dar imposibil de aplicat în contextul în care procedura penală poate dura ani, iar procedura de achiziție publică nu poate aștepta atât timp.
- Legislația și practica achizițiilor publice din UE a încercat să găsească un echilibru între necesitatea de a proteja integritatea procesului de achiziție și de a evita abuzurile sau întârzierile excesive. Practica UE oferă o abordare utilă, bazată pe două principii esențiale: 1) Rolul autorităților contractante de a lua decizii provizorii în baza unor dovezi rezonabile; 2) Rolul organelor competente de a confirma sau infirma suspiciunile în urma unei investigații aprofundate. De subliniat că în legislația UE există garanții pentru a preveni abuzurile.

CORUPERA ÎN CADRUL PROCEDURILOR DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Recomandări:

1. Inserarea unei prevederi care să permită autorității contractante să respingă oferta pe baza unor indicii rezonabile. Exemplu de text: „Autoritatea contractantă poate respinge oferta unui operator economic în cazul în care există indicii rezonabile că acesta a propus sau consimțit să propună, direct sau indirect, unei persoane cu funcție de răspundere sau unui angajat al autorității contractante, o favoare, o ofertă de angajare sau orice alt serviciu ca recompensă pentru acțiuni sau decizii în avantajul său.”

2. Clarificarea în articol că respingerea trebuie să fie bazată pe dovezi și documentată formal. Exemplu de text: „Decizia de respingere a ofertei se bazează exclusiv pe probe obiective și verificabile, precum documente, declarații oficiale sau alte elemente justificative. Aceasta trebuie motivată în scris, consemnată în darea de seamă privind procedura de achiziție publică și notificată operatorului economic afectat. Operatorul economic are dreptul să solicite clarificări și să conteste decizia în condițiile legii.”

ACORDUL-CADRU

Comentarii:

- Excepțiile de la alin.(3), care permit depășirea duratei standard de 4 ani a unui acord-cadru, nu sunt detaliate suficient, ceea ce poate duce la interpretări subiective.
- La alin.(5) este interzisă modificarea substanțială a termenilor și condițiilor stabilite inițial prin acordul-cadru, dar nu sunt oferite criterii clare pentru a defini ce constituie o „modificare substanțială”.
- Lipsa unor reglementări stricte pentru adaptarea clauzelor unui contract atribuit în baza unui acord-cadru la circumstanțele pieței (ex. fluctuațiile de prețuri) poate cauza dificultăți în aplicare.

ACORDUL-CADRU

Recomandări:

- Introducerea criteriilor clare și exemplificative pentru depășirea duratei standard de 4 ani (Ex: a) proiecte complexe care implică faze de implementare extinse în timp; b) alte situații obiective reglementate prin norme metodologice aprobate de autoritatea competentă.”).
- Inserarea unei definiții clare a „modificărilor substanțiale” în cadrul acordurilor-cadru, conform practicilor europene: „Prin modificări substanțiale se înțelege orice modificări care: a) introduc condiții care, dacă ar fi fost incluse în procedura inițială, ar fi permis selectarea altor candidați sau acceptarea altor oferte; b) schimbă echilibrul economic al acordului-cadru în favoarea unuia dintre operatorii economici; c) extind semnificativ obiectul acordului-cadru sau al contractului atribuit.”
- Inserarea cerinței specifice pentru ajustarea prețurilor contractelor atribuite pe baza acordurilor-cadru. Aceasta poate avea loc în funcție de fluctuațiile pieței, utilizând indicatori oficiali, precum indici ai prețurilor de consum sau ai costurilor materialelor, dacă este cazul.

ACHIZIȚII CENTRALIZATE

Comentarii:

- Alin. (1) oferă Guvernului dreptul de a desemna sau crea autorități centrale de achiziții, dar nu detaliază criteriile sau condițiile pentru desemnare, competențe, resurse, alte norme primare privind desemnarea/crearea autorităților centrale de achiziții.
- Alineatul (1) indică faptul că autoritățile centrale de achiziții se ocupă de bunuri și servicii, dar nu include achizițiile de lucrări, ceea ce contravine alin. (2) și (3), unde sunt incluse și lucrările. Această inconsecvență poate genera confuzii la aplicarea legii.
- Alin. (2) și (3) lasă loc pentru interpretări ambigue privind obligațiile autorităților contractante care utilizează serviciile autorității centrale de achiziții. Nu este clar cum se determină ce activități rămân sub responsabilitatea autorității contractante; ce se întâmplă în cazul în care autoritățile centrale de achiziții nu respectă dispozițiile legii; dacă autoritatea contractantă mai este responsabilă.

ACHIZIȚII CENTRALIZATE

Recomandări:

- Introducerea în textul legii a normelor primare cu criterii clare pentru desemnarea sau crearea autorităților centrale de achiziții, cum ar fi: domeniile de competență (ex. tipurile de bunuri, servicii sau lucrări); capacitatea tehnică și resursele necesare (ex. personal calificat, infrastructură); obligația de respectare a principiilor transparenței și concurenței, etc. Ar fi oportun de stabilit și un mecanism de consultare publică sau o analiză prealabilă pentru evaluarea necesității unei autorități centrale de achiziții într-un anumit domeniu.

2. Revizuirea alin. (1) pentru a menționa explicit că autoritățile centrale de achiziții pot gestiona și achizițiile de lucrări, asigurând coerență cu alin. (2) și (3).

3. Specificarea în alin.(2) și (3) care activități rămân sub responsabilitatea autorităților contractante și care sunt preluate integral de autoritățile centrale de achiziții. La fel, e oportun de prevăzut care este responsabilitatea juridică în cazul în care autoritatea centrală de achiziții nu respectă prevederile legale.

ÎMPĂRȚIREA CONTRACTELOR PE LOTURI

- În art.45 nu se menționează posibilitatea aplicării împărțirii în loturi pentru prioritizarea achizițiilor verzi, digitale sau inovative, deși aceasta este o practică des întâlnită în cadrul UE.
- În timp ce alin. (1) indică faptul că împărțirea în loturi este la discreția autorității contractante, alin. (11) permite Guvernului să stabilească atribuirea obligatorie pe loturi. Această abordare poate duce la incoerențe legislative și interpretări diferite între normele din lege și cele din hotărârea de Guvern, dificultăți în aplicare pentru autoritățile contractante și operatorii economici.

ÎMPĂRȚIREA CONTRACTELOR PE LOTURI

Recomandări:

- Adăugarea unui alineat care să impună autorităților contractante obligația de a lua în considerare împărțirea în loturi atunci când aceasta poate sprijini obiective strategice naționale și internaționale, cum ar fi tranziția verde, digitalizarea sau inovarea. În cazul în care autoritatea contractantă decide să nu împartă achiziția în loturi, aceasta trebuie să justifice motivul în documentația procedurii.
- Integrarea în lege (art.45) a tuturor prevederilor referitor la împărțirea în loturi și reducerea necesității unor reglementări ulterioare prin hotărâri de Guvern.
- Eliminarea prevederii care permite Guvernului să stabilească prin hotărâre cazurile în care lotizarea este obligatorie. Competența Guvernului ar trebui limitată la emiterea de reglementări tehnice și procedurale pentru implementarea clară și uniformă a normelor primare stabilite direct în lege.

OFERTA. GARANȚIA PENTRU OFERTĂ

Comentarii:

În timp ce considerăm absolut utilă reglementarea obligativității solicitării garanției pentru ofertă pentru achizițiile publice peste anumite praguri.

Totuși, pentru achizițiile publice de o valoare mai mică care implică riscuri mai mici, poate fi reglementată și garanția pentru ofertă sub forma unei declarații de garantare a ofertelor pe proprie răspundere. Aceasta ar facilita accesul operatorilor economici și în special a IMM-urilor la procedurile de achiziție având în vedere că garanțiile pentru ofertă sub forma de garanții bancare sau transfer la contul autorității implică costuri mari.

OFERTA. GARANȚIA PENTRU OFERTĂ

Recomandări:

De prevăzut că pentru contractele ale căror valoare estimată nu depășește (xxxx MDL) și implică riscuri reduse, ofertantul va semna o declarație de garantare a ofertei prin care se obligă:

- (i) Să nu retragă oferta pe durata valabilității acesteia și
- (ii) În cazul în care a fost informat că oferta sa a fost declarată câștigătoare:
 - (a) se obligă să semneze contractul și
 - (b) se obligă să depună garanția de bună execuție, dacă aceasta a fost prevăzută.

INFORMAREA CANDIDAȚILOR

Comentarii:

Formularea actuală a alin. (4) este una insuficient de clară care poate genera interpretări diferite și, respectiv, riscuri în aplicarea legii. Norma lasă impresia că întreaga informare privind atribuirea contractului nu va fi comunicată în cazul în care aceasta include informații ce țin de secretul comercial, secretul de stat sau concurența loială. Această interpretare ar putea duce la lipsa totală de transparență, ceea ce contravine principiilor fundamentale ale achizițiilor publice.

INFORMAREA CANDIDAȚILOR

Recomandări:

Recomandăm reformulare clară a textului alin.(4) din art.54 pentru a preciza că doar acele informații specifice care sunt protejate prin lege (de exemplu, secrete comerciale sau de stat) nu vor fi comunicate, însă restul informațiilor relevante despre atribuirea contractului trebuie transmise.

CRITERII DE CALIFICARE

Comentarii:

- La alin. (7) delegarea competențelor de constatare către autoritatea contractantă în unele cazuri (lit. a) și c)) și către Consiliul Concurenței în altele (lit. e)) poate crea incoerență. Transferul deciziei către o autoritate specializată (Consiliul Concurenței) va determina ineficiența acestor norme, din cauza duratei mari a investigațiilor respective. În acest caz, ar fi oportun de permis autorității contractante să ia o decizie bazată pe indicii rezonabile privind încheierea de acorduri care denaturează concurența, cu obligația de a sesiza Consiliul Concurenței pentru confirmare ulterioară

CRITERII DE CALIFICARE

Comentarii:

- La alin. (7) delegarea competențelor de constatare către autoritatea contractantă în unele cazuri (lit. a) și c)) și către Consiliul Concurenței în altele (lit. e)) poate crea incoerență. Transferul deciziei către o autoritate specializată (Consiliul Concurenței) va determina ineficiența acestor norme, din cauza duratei mari a investigațiilor respective. În acest caz, ar fi oportun de permis autorității contractante să ia o decizie bazată pe indicii rezonabile privind încheierea de acorduri care denaturează concurența, cu obligația de a sesiza Consiliul Concurenței pentru confirmare ulterioară

CRITERII DE CALIFICARE

Recomandări:

1. Autoritatea contractantă ar trebui să fie împuternicită să ia decizii preliminare bazate pe indicii rezonabile în toate cazurile menționate la alin. (7), inclusiv pentru situațiile de la lit. e) privind denaturarea concurenței. Aceasta ar asigura coerență și eficiență în aplicare.
2. Introducerea unei proceduri standardizate pe care autoritatea contractantă trebuie să o urmeze înainte de a lua decizii preliminare (informarea operatorului economic, oferirea posibilității de a prezenta o explicație scrisă, etc.)
3. Stabilirea unei obligații clare a autorității contractante de a sesiza Consiliul Concurenței pentru investigarea situației și confirmarea deciziei.

CONTRACTUL DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Comentarii:

- Norma de la alineatul (3) este incompletă, nu este suficient de clară și, prin urmare, va genera discreție, riscuri și impedimente în implementare. Nu este clar ce tip de monitorizare se are în vedere și care sunt/este entitatea/entitățile care au efectuat această monitorizare. În același timp, lipsesc precizările privind modalitatea în care se va asigura că AC încheie contractul doar după remedierea tuturor constatărilor monitorizării.
- Alineatul (9), pct. b) este vag și va genera riscuri în implementare, atât pentru AC, cât și pentru OE. Prin astfel de reglementări generale se creează riscuri de interpretare eronată sau diferită, fapt ce poate determina contestații, eșuarea atribuirii contractelor în timp util, etc. Nu este clar ce reprezintă pentru un contract de achiziții „impact asupra mediului pe durata întregului ciclu de viață”.

CRITERII DE ATRIBUIRE

Comentarii:

- La alin. (19) este prevăzută ponderea minimă pe care elementul de preț o are în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice
- b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări – 80%;
- Ponderea de 80% a elementului de preț înseamnă o pondere de doar 20% maxim pentru factori de evaluare care includ aspecte de calitate, de mediu și/sau sociale. Respectiv, chiar dacă o autoritate aplică criteriul de atribuire raport calitate-preț la achiziția lucrărilor, în definitiv elementul de preț este definitoriu.
- Aceasta abordare, care este și actualmente reglementată în legea nr. 131/2015, este una care nu asigură suficiente pârghii legale pentru a crește calitatea lucrărilor care sunt procurate de autoritățile publice și a oferi avantaje ofertelor care iau în considerare și alte aspecte de mediu/sociale, etc

CRITERII DE ATRIBUIRE

Recomandări:

Propunem modificarea criteriului de atribuire calitate-preț pentru achiziționarea lucrărilor. Se recomandă modificarea prin micșorarea ponderii elementului de preț în cazul utilizării criteriului de atribuire cel mai bun raport calitate-preț. Astfel se propune ca ponderea minimă pe care elementul de preț o are în situația aplicării criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice să fie diminuat de la 80% la 60%.

- Astfel, art. 66, alin.(19) lit. b) urmează să fie redactată conform următoarei formulări:
- "b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări – 60%"

CONTRACTUL DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Recomandări:

1. Pentru a evita incertitudinile și blocajele în implementarea contractelor, este necesar ca legea să precizeze clar tipul de monitorizare avut în vedere și entitățile competente care o efectuează. De asemenea, trebuie stabilit un mecanism procedural prin care autoritatea contractantă confirmă remedierea problemelor semnalate înainte de semnarea contractului.
2. Se recomandă completarea și clarificarea normei cu precizarea „impactului negativ asupra mediului” și cu exemplificarea (de ex. lucrări de construcție, reabilitare/întreținere a drumurilor; procurare de autoturisme, mijloace de transport, electronice, mobilier, sisteme de iluminat public/rutier, produse alimentare/servicii de alimentație, etc.)

MODIFICAREA CONTRACTELOR: ACORDURILE ADIȚIONALE

Comentarii:

Alineatul (2) și alineatul (3) prevăd o limită maximă de majorare a contractelor de achiziții de 50% (atât pentru bunurile, serviciile sau lucrările adiționale, cât și pentru creșterea valorii inițiale a contractului). Cu toate acestea, nu există evidențe care să argumenteze această limită substanțial majorată comparativ cu cea actuală (15%) din legea 131/2015.

Legea nr. 131/2015 reglementează actualmente o limită de maxim 15% care, într-adevăr, în anumite cazuri specifice și obiectiv argumentate, poate fi insuficientă. Însă, stabilirea unei limite de 50% este una mult prea permisivă și va genera riscuri înalte de fraudă și corupție într-un sector cu un grad ridicat de vulnerabilitate.

MODIFICAREA CONTRACTELOR: ACORDURILE ADIȚIONALE

Recomandări:

Cu toate că Directiva 2014/24/UE prevede la articolul 72, că nicio creștere a prețului nu depășește 50 % din valoarea contractului inițial. Totuși, aceasta reprezintă o limită maximă, iar fiecare țară urmează să stabilească această limită în funcție de contextul național, natura și specificul proceselor de achiziție, precum și riscurile aferente, inclusiv cele de fraudă și corupție.

Se recomandă analiza datelor privind ajustarea contractelor în ultimii 2-3 ani și stabilirea unei limite în funcție de aceasta, dar care să nu depășească 20-25% cu reglementarea posibilității ajustării ulterioare în baza experienței privind aplicarea legii și necesității ajustării.

GRUPUL DE LUCRU, SPECIALIST CERTIFICAT ȘI FURNIZOR DE SERVICII

1. Limitarea specialiștilor certificați doar la proceduri de valoare mică, cu unele excepții (alin. (8) și (9)), nu oferă autorităților contractante suficientă flexibilitate și acces la expertiză calificată în mod particular pentru procedurile de valoare mare.

- Specialistul certificat ar trebui să fie utilizat în funcție de competențe, nu doar pe criteriul valorii contractului. Includerea specialiștilor certificați în toate tipurile de proceduri poate asigura aplicarea uniformă a regulilor de achiziții publice și poate reduce riscurile de erori, nereguli sau contestații. În special pentru comunități mici sau autorități locale cu resurse limitate, accesul la specialiști certificați poate fi singura opțiune pentru a desfășura proceduri de achiziție în conformitate cu legea.
- Dacă o autoritate publică consideră necesară implicarea unui specialist certificat pentru proceduri de achiziții complexe, nu există niciun motiv legal sau practic pentru a limita această opțiune. Specialistul certificat este deja calificat și certificat conform standardelor naționale, ceea ce îi oferă legitimitate. Decizia de a implica un specialist certificat ar trebui să fie lăsată la latitudinea autorității contractante.
- Includerea reprezentanților societății civile exclusiv per procedură nu oferă suficientă flexibilitate și implicare plenară a societății civile prin monitorizare

GRUPUL DE LUCRU, SPECIALIST CERTIFICAT ȘI FURNIZOR DE SERVICII

Recomandări:

1. Recomandăm reformularea prevederilor din alin.(8) și (9) pentru a permite implicarea specialiștilor certificați în toate tipurile de proceduri de achiziții, indiferent de valoarea contractului, lăsând decizia privind necesitatea implicării acestora la latitudinea autorității contractante. Acest lucru ar contribui la profesionalizarea și eficientizarea achizițiilor publice.
2. Alineatul (3) de completat cu următorul text „autoritatea contractantă va implica reprezentantul/reprezentanții societății civile la toate etapele procesului de achiziție și va oferi acces la toate informațiile și documentele aferente procesului de atribuire a contractului
3. Alineatul (4), după textul „pentru fiecare procedură de achiziție în parte” de completat cu textul „sau pentru mai multe, conform solicitării sau deciziei autorității”

DREPTUL LA CONTESTARE

Comentarii:

- Alineatul (1) acordă dreptul general al oricărei persoane interesate de a contesta actele autorității contractante, reflectând un principiu fundamental de acces larg la căile de atac, necesar pentru transparența și legalitatea achizițiilor publice. Cu toate acestea, alin. (2) limitează acest drept, specificând că doar ofertanții care nu au fost excluși definitiv pot contesta actele autorității contractante. Această prevedere poate afecta drepturile operatorilor economici, reducând eficiența căilor de atac și permițând abuzuri sau erori în procesul de achiziție.
- Nu se explică de ce dreptul de contestare este restrâns și ce se înțelege prin „exclus definitiv.” Această formulare ambiguă poate duce la situații în care ofertanții sunt privați de posibilitatea de a contesta însăși decizia de excludere.. Există riscul ca autoritatea contractantă ar putea exclude rapid ofertanți pentru a le limita dreptul de contestare asupra altor acte din procedură, ceea ce poate compromite echitatea și corectitudinea achizițiilor publice.
- Directiva 2014/24/UE și jurisprudența CJUE subliniază importanța accesului egal la căile de atac pentru toți operatorii economici care consideră că drepturile lor au fost încălcate. Restricția impusă ar putea fi incompatibilă cu obligațiile asumate prin acorduri internaționale, inclusiv Acordul privind Achizițiile Publice al OMC.

DREPTUL LA CONTESTARE

Recomandări:

1. Reformularea alin. (2) pentru a asigura că operatorii economici excluși din procedură au dreptul să conteste însăși decizia de excludere.
2. Introducerea unei definiții clare în lege pentru „excluși definitiv,” specificând că acest statut nu poate fi atribuit înainte de epuizarea tuturor căilor de atac disponibile pentru ofertantul în cauză.
3. Indicarea că orice persoană interesată, inclusiv ofertanții excluși, poate contesta actele autorității contractante dacă consideră că drepturile lor au fost afectate.
4. Explicarea în nota informativă a legii motivul pentru includerea alin. (2) și modul în care aceasta va fi aplicată în conformitate cu principiile echității și transparenței.
5. Dacă nu există o justificare clară pentru restrângerea dreptului de contestare doar la ofertanții „neexcluși definitiv,” e oportun de eliminat această prevedere pentru a evita riscul de incompatibilitate cu normele internaționale.

DREPTUL LA CONTESTARE (SOCIETATEA CIVILĂ)

Comentarii (continuare):

- Articolul limitează dreptul de contestare la operatorii economici participanți la procedură, excluzând posibilitatea ca reprezentanții societății civile (ex: ONG-uri) să intervină atunci când interesele publice sunt afectate, mai ales în cazuri de corupție sau înțelegeri între operatorii economici.
- Deși art. 108 alin. (13) din proiectul de lege permite reprezentanților societății civile să solicite organizarea unei ședințe deschise pentru contestațiile depuse de operatorii economici, acest drept este insuficient pentru a asigura o protecție adecvată a intereselor publice. Reprezentanții societății civile nu pot contesta, chiar și atunci când identifică nereguli semnificative.
- În practică, societatea civilă joacă un rol esențial în monitorizarea achizițiilor publice, mai ales în situațiile în care operatorii economici evită să conteste, fie din teama de represalii, fie din cauza unor înțelegeri tacite. Limitarea dreptului de contestare exclusiv la operatorii economici reduce transparența și posibilitatea de corectare a neregulilor care afectează interesul public.

DREPTUL LA CONTESTARE (SOCIETATEA CIVILĂ)

Recomandări (continuare):

Inserarea în articol a prevederii care să permită societății civile, reprezentată de organizații neguvernamentale, să conteste direct actele autorităților contractante, în cazurile în care interesul public este afectat (ex: corupție, lipsă de transparență, nereguli grave) și niciun operator economic nu a depus o contestație.

PARTNERSHIP FOR
TRANSPARENCY

**Vă mulțumesc
pentru atenție!**

CONCLUZII. FEEDBACK. ÎNTREBĂRI